

พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

Reading Behaviors among Junior High School Students: Case Study in Bangkok Metro- politan Area under The Office of Basic Education Commission

มริน เปรมปรี

นิสิตปริญญาโท วิทยาลัยประชากรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: marin_prempree@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 รายในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเวลาการอ่านหนังสือเฉลี่ยประมาณ 78 นาทีต่อวัน โดยใช้เวลาอ่านหนังสือแบบเรียนเฉลี่ยประมาณ 37 นาที/วัน ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนอกเหนือแบบเรียนเฉลี่ยประมาณ 48 นาที/วัน การวิเคราะห์การแปรผันสองทางโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 9 ตัว แต่เมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุพบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 5 ตัวเท่านั้นที่ร่วมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านหนังสือ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ รายได้ของครอบครัว รองลงมาเป็น เขตการศึกษา ทักษะคิดเกี่ยวกับการอ่าน ระดับคะแนนวิชาภาษาไทย และระดับชั้นปีที่ศึกษาซึ่งอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านได้ร้อยละ 9.6

คำสำคัญ: พฤติกรรมการอ่านหนังสือ

Abstract

The purposes of this study are to understand reading behavior of junior high school students in Bangkok Metropolitan Area under the Office of Basic Education Commission and to analyze the factors that have significant impact on the variation of reading behavior. Data has been collected from 500 samples by self administered questionnaires. The findings indicated that the average time of reading was 78 minutes per day. Students spent 37 minutes per day to read text books and 46 minutes per day to read others. The results from simple regression analysis revealed that only 9 out of 16 variables have significant impact on the reading behavior. The multiple regression analysis, however, indicated that when controlling for the effect of other independent variables in the model only 5 variables can explain the variation of reading behavior. These variables are family income, educational area, the attitude towards reading, Thai subject grades and educational level. All independent variables can explain the variance of reading behavior about 9.6 percent.

Keywords: Reading Behavior

บทนำ

สังคมไทยปัจจุบันได้เข้าสู่สังคมสูงวัยที่มีสัดส่วนประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานซึ่งมีบทบาทในการเกื้อหนุนประชากรกลุ่มอื่นจำเป็นต้องมีผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพประชากรเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของประชากรวัยเด็กซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องทำหน้าที่ให้การเกื้อหนุนประชากรกลุ่มอื่นในอนาคต การอ่านหนังสือนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการพัฒนาประชากรอย่างรอบด้าน เพราะเป็นสื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการสำรวจการอ่านหนังสือของคนไทยในปี พ.ศ. 2551 พบว่า สัดส่วนของประชากรที่อ่านหนังสือลดลงจากร้อยละ 69.1 ในปี 2548 เหลือร้อยละ 66.3 ในปี 2551 ทั้งนี้ เพราะมีสื่ออื่นที่ดึงดูดความสนใจมากกว่า เช่น โทรทัศน์ เกมส์ เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร,

2552: ออนไลน์)

จากสภาพปัญหาด้านการอ่าน คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติและกำหนดให้ปี พ.ศ. 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน โดยมีเป้าหมายว่าภายในปี พ.ศ. 2555 ประชากรวัยแรงงานสามารถรู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 97.21 เป็นร้อยละ 99 และการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.64 เป็นร้อยละ 95 รวมทั้งกำหนดให้ค่าเฉลี่ยของการอ่านของคนไทยเพิ่มจากอ่านหนังสือเฉลี่ยปีละ 5 เล่มต่อคน เป็น 10 เล่มต่อคน (หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2552: ออนไลน์) ซึ่งสภาวะการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งหวังว่าผลการศึกษานี้จะนำไปสู่ความ

เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาการอ่านของนักเรียนและประชาชนไทยเพื่อสนองต่อนโยบายของประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเข้าใจพฤติกรรมการอ่านหนังสือและวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร

แนวคิดเชิงทฤษฎี

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน พัฒนาการ และความต้องการด้านการอ่านของวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ค้นหาแบบอย่าง วิถีทางแห่งตน และเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่ต้องการการแนะนำและการประคับประคอง การอ่านจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของวัยรุ่น เนื่องด้วยหนังสือสามารถเป็นสื่อชี้แนะที่จะให้ข้อมูลเติมเต็มความต้องการ คลี่คลายปัญหา และความคับข้องใจของวัยรุ่นได้ (Hurlock, 1973: 2; สุชา จันทรเฒ, 2542: 73)

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและนิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมรักการอ่าน หมายถึง การกระทำที่บุคคล

แสดงออกถึงความสนใจและความชอบอ่าน แสวงหาโอกาส แสวงหาเวลาว่างในการอ่าน แสวงหาหนังสือเพื่อการอ่าน เป็นความสมัครใจและยินดีที่จะอ่านเอง โดยไม่มีการบังคับ (สุวรรณ สันคติประภา, 2532: 14; จิตรลดา อารีย์สันติชัย, 2547: 21) ส่วนนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การแสดงออกถึงความใส่ใจสนใจ ในการแสวงหาความรู้ และความบันเทิง ด้วย การอ่านโดยใช้วิธีการต่างๆ ซึ่งกระทำอยู่เป็นประจำ และสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย (ดวงเดือน พันธุมหาวัน; อรพินทร์ ชูชม; และสุภาพร ลอยด์, 2529: 53; ดวงพร พวงเพ็ชร, 2541: 14-15)

แนวคิดเชิงทฤษฎีเรื่องพฤติกรรมและการเรียนรู้ของมนุษย์ ปัจจัยการเกิดพฤติกรรม ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสรีรวิทยา ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านทัศนคติ (ถวิล ธาราโกชน, 2543: 6-7)

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ (KAP) โดยทบทวนแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า ความรู้ (Knowledge) และทัศนคติ (Attitude) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม (Practice) (Good, Carter V., 1973: 128; Norman L. Munn, 1971: 71; ประสิทธิ์ ทองอุ่น, 2542: 4, วิถี แจ่มกระจ่าง, 2541: 17-18)

การทบทวนแนวคิดเชิงทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ**ปัจจัยส่วนบุคคล**

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับชั้นปีที่ศึกษา
4. คะแนนเฉลี่ยสะสม
5. คณะนิเทศศาสตร์
6. การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
7. ความพร้อมในการอ่าน
8. การศึกษาของผู้ปกครอง
9. รายได้ของครอบครัว
10. รายรับต่อเดือนของนักเรียน
11. ลักษณะการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

12. เขตการศึกษา
13. สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน (สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และการสนับสนุนการอ่านจากครอบครัว)
14. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน (สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การส่งเสริมการอ่านจากโรงเรียน และคำแนะนำการอ่านหนังสือจากครู)
15. สภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน (สภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น บรรยากาศในชุมชน จำนวนห้องสมุด และสถานที่ในการอ่านหนังสือ)

ปัจจัยทางจิตวิทยา

16. ทศนคติต่อการอ่านหนังสือ
17. แรงจูงใจในการอ่านหนังสือ

ตัวแปรตาม**พฤติกรรมการอ่านหนังสือ**

- เวลาเฉลี่ยในการอ่านหนังสือแบบเรียน และหนังสืออื่นๆ นอกเหนือจากแบบเรียน (นาที/วัน)
- จำนวนครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์
- จำนวนฉบับ / เล่มของนิตยสาร / วารสารการ์ตูน สารคดีและนวนิยาย / เรื่องสั้นที่อ่านในช่วงเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา
- ประเภทเนื้อหาที่ชอบอ่านในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร / วารสารการ์ตูน สารคดี และนวนิยาย / เรื่องสั้น
- แหล่งที่มาของสิ่งพิมพ์นอกเหนือจากแบบเรียนที่อ่าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษา**ระเบียบวิธีวิจัย**

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานครโดยสุ่มตัวอย่างจาก 12 โรงเรียน ของเขตการศึกษาทั้ง 3 เขตของกรุงเทพมหานคร โดยมีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 500 ราย เครื่องมือ

ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ราย แล้วนำมาปรับให้เหมาะสมกับลักษณะกลุ่มเป้าหมายซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 8 ส่วน ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านความพร้อมในการอ่าน ข้อมูลสภาพแวดล้อมในครอบครัว ข้อมูลสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ข้อมูลสภาพแวดล้อมในชุมชน ข้อมูลทัศนคติต่อการอ่าน

หนังสือ ข้อมูลแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ และข้อมูลพฤติกรรมการอ่านหนังสือโดยลักษณะคำถามเป็นแบบเติมคำ และแบบตรวจรายการ มีวิธีการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน เป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง และรอรับแบบสอบถามคืนทันทีเมื่อทำเสร็จ

ผลการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเวลาการอ่านหนังสือเฉลี่ยประมาณ 78 นาทีต่อวัน โดยใช้เวลาอ่านหนังสือแบบเรียนเฉลี่ยประมาณ 37 นาทีต่อวัน และใช้เวลาในการอ่านหนังสือนอกเหนือแบบเรียนเฉลี่ยประมาณ 48 นาทีต่อวัน (ไม่ได้นำเสนอตารางสถิติ) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์การแปรผันสองทางและการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง ซึ่งผลการวิเคราะห์การแปรผันสองทางด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอย

อย่างง่ายที่นำเสนอไว้ในตารางที่ 1 แสดงว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางจิตวิทยาที่ใช้ในการศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 17 ตัวแปร ตามรายละเอียดที่นำเสนอในกรอบแนวคิดนั้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 9 ตัวแปรเท่านั้น คือ ระดับชั้นปีที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม คะแนนวิชาภาษาไทย การเคยเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านทัศนคติเกี่ยวกับการอ่าน และเขตการศึกษา

ผลการศึกษาแสดงว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีสูงมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือโดยใช้เวลาในการอ่านหนังสือมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นที่ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการอ่านหนังสือในการศึกษานี้คือ การอ่านหนังสือทั้งที่เป็นแบบเรียนและไม่ใช้แบบเรียน นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่าจึงอาจได้รับการมอบหมายงานอ่านจากครู/อาจารย์มากกว่าทำให้มีภาระในการอ่านหนังสือมากกว่า

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรอิสระ	a	b	t	R	R ²	n
1. เพศหญิง (1)	76.886	3.006	0.495	0.022	0.001	488
2. อายุ	3.929	5.439	1.618	0.073	0.005	488
3. ระดับการศึกษา	55.494	11.513	3.136*	0.141	0.020	488
4. คะแนนเฉลี่ยสะสม	29.513	15.233	3.424*	0.160	0.026	450
5. คะแนนวิชาภาษาไทย (คะแนนสูงสุดคือเกรด 4)	38.977	10.584	3.645*	0.165	0.027	479
6. การเคยเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (2)	66.876	17.614	2.776*	0.125	0.016	486
7. การมีความพร้อมในการอ่าน	56.583	1.698	1.490	0.067	0.005	488
8. การศึกษาของผู้ปกครองระดับปริญญาตรีและสูงกว่า (3)	72.203	14.932	2.428*	0.110	0.012	483
9. รายได้ของครอบครัว	73.514	0.000	2.007*	0.093	0.009	467
10. รายรับต่อเดือนของนักเรียน	74.365	0.002	0.629	0.029	0.001	484
11. ลักษณะการเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย (4)	65.177	15.912	1.930	0.088	0.008	484
12. สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	44.312	1.216	2.145*	0.097	0.009	488
13. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	68.356	0.151	0.440	0.020	0.000	488
14. สภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	80.017	-0.728	-0.330	0.015	0.000	488
15.ทัศนคติเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ	-14.493	2.089	3.839*	0.172	0.029	488
16. แรงจูงใจในการอ่านหนังสือ	50.542	1.612	1.713	0.077	0.006	488
17. เขตการศึกษาเขต 1 (5)	69.233	31.646	4.832*	0.214	.046	488

หมายเหตุ: a = ค่าคงที่ b = สัมประสิทธิ์การถดถอย R = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R² = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
 * = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 t = สถิติทดสอบแบบที n = ขนาดตัวอย่าง (1) กลุ่มอ้างอิงคือ
 นักเรียนชาย (2) กลุ่มอ้างอิงคือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน (3) กลุ่มอ้างอิงคือผู้ปกครองมีการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญา (4) กลุ่มอ้างอิงคือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลย (5) กลุ่มอ้างอิงคือ
 เขตการศึกษาเขต 2 และ เขต 3

สำหรับนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงและมี
 คะแนนวิชาภาษาไทยสูงมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือ
 มากกว่านักเรียนกลุ่มอื่นนั้น น่าจะเป็นเพราะผู้ที่มี
 คะแนนเฉลี่ยสูงมีคุณลักษณะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
 มากกว่า และนักเรียนที่ได้คะแนนภาษาไทยสูงก็น่า
 จะอ่านหนังสือบ่อยกว่าและนานกว่า นอกจากนี้
 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเรียน คะแนนวิชา
 ภาษาไทยและพฤติกรรมการอ่านอาจเป็นเหตุเป็นผล
 ต่อกัน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนดีจะใช้เวลาในการ
 อ่านหนังสือมากกว่า และการที่นักเรียนอ่านหนังสือ
 มากกว่าก็น่าจะส่งผลให้มีผลการเรียนดีกว่า ใน
 ทำนองเดียวกัน นักเรียนที่อ่านหนังสือมากก็น่าจะได้

คะแนนภาษาไทยสูง และนักเรียนที่มีความสามารถ
 ทางด้านภาษามากกว่าก็น่าที่จะรักการอ่านหนังสือซึ่ง
 ส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาษาไทยมากกว่า นอกจากนี้ ยัง
 พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีอิทธิพล
 ต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งน่า
 จะเป็นเพราะผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 ได้รับการกระตุ้นให้มีความสนใจในการอ่านหนังสือ
 สำหรับตัวแปรส่วนบุคคลที่พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อ
 พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติคือ เพศ อายุ และความพร้อมในการอ่านนั้น
 แสดงว่า นักเรียนชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน
 ในเรื่องพฤติกรรมการอ่าน และเนื่องจากนักเรียนที่

เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามีอายุใกล้เคียงกันมาก พฤติกรรมการอ่านจึงไม่แตกต่างกัน

การที่ความพร้อมในการอ่านหนังสือซึ่งเป็นเรื่องของความพร้อมทางสภาพร่างกาย เช่น ปัญหาด้านสายตา และความพร้อมทางด้านจิตใจ และการมีสมาธิในการอ่านหนังสือ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือน่าจะเป็นเพราะปัจจุบันความบกพร่องบางประการทางร่างกาย เช่น ปัญหาสายตาสั้น หรือเอียง มีการดูแลรักษาได้ด้วยการใช้แว่นตา และการเข้าถึงการดูแลรักษาเหล่านี้ค่อนข้างมีความทั่วถึงในกลุ่มเด็กนักเรียนเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับปัญหาความพร้อมทางด้านอารมณ์ จิตใจของกลุ่มตัวอย่างนี้อาจไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เนื่องด้วยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันมีบริบทของชีวิตที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

เมื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมการอ่านพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน และเขตการศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งโดยสรุปผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมและสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงย่อมเห็นคุณค่าการอ่านหนังสือมากกว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำ ทำให้มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือมากกว่า (ปราณีรัตน์, 2541: บทคัดย่อ)

ในทำนองเดียวกันครอบครัวที่มีรายได้สูงย่อมมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างเต็มที่ในทุกด้าน รวมทั้งในด้านการอ่านหนังสือหรือการให้การสนับสนุนการซื้อหนังสือประเภทต่างๆ หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือหรือช่องทางที่จะได้มีโอกาสอ่านหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการอ่าน

และสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน เช่น การศึกษาของ ถาวร บุปผางค์ (2546: บทคัดย่อ) กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านย่อมได้รับการกระตุ้นให้มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือมากกว่า

นอกจากนี้ยังพบว่า นอกเหนือจากปัจจัยทางครอบครัวแล้ว ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านเช่นกัน ทั้งนี้เพราะพบว่า นักเรียนในเขตการศึกษาเขต 1 ซึ่งอยู่ในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการอ่านมากกว่า ทั้งนี้เพราะเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยเกื้อหนุนและกระตุ้นหรือดึงดูดด้านการอ่านหนังสือมากกว่าไม่ว่าจะเป็นจำนวนร้านหนังสือ ประเภทของหนังสือ หรือรูปแบบต่างๆ ของบริการที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการอ่าน

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมบางปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการอ่าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านนั้นพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าไม่ได้ส่งอิทธิพลต่อการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ซึ่งผลการศึกษานี้ อาจสะท้อนให้เห็นว่า ในสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือในชุมชนยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ หรือยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอในการมีบทบาทต่อการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน จึงน่าจะเป็นอุทาหรณ์หรือข้อชี้แนะให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบว่ายังคงมีประเด็นด้านต่างๆ ที่จะต้องดำเนินการอีกหลายประการ

สำหรับปัจจัยทางจิตวิทยาที่ใช้ในการศึกษานี้คือทัศนคติเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ และแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ พบว่า ทัศนคติต่อการอ่านหนังสือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสืออย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ (knowledge) ทัศนคติ

(attitude) และพฤติกรรม (practice) หรือ KAP Model (Norman L. Munn, 1971: 71) ซึ่งพบว่าทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรม เพราะทัศนคติเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใดๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวคิดนั้น ดังนั้น หากบุคคลมีทัศนคติที่ตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการอ่านหนังสือก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือมากขึ้นด้วย (Good, Carter V., 1973: 128; Norman L. Munn, 1971: 71; ประสิทธิ์ ทองอุ่น, 2542: 4; วิถี แจ่มกระทีก, 2541: 17-18) อย่างไรก็ตาม ตัวแปรแรงจูงใจในการอ่านหนังสือไม่มีอิทธิพลมากนักต่อการผันแปรของพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการในการสร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจการอ่านยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจในการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่าน จึงเป็น

ภารกิจที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจติดตามและประเมินผลเพื่อให้การปฏิบัติการส่งผลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเด็กอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์การแปรผันหลายทางใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุและการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน โดยได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ทั้งนี้โดยก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีการดังกล่าว ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเพื่อป้องกันปัญหาการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงมาก (multicollinearity problem) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระคู่ที่มีความสัมพันธ์กันเกิน 0.50 คือ ตัวแปรอายุและตัวแปรระดับชั้นปีที่ศึกษา (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = .818) และเนื่องจากตัวแปรชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอ่านหนังสือมากกว่า ผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรอายุออกจากการวิเคราะห์ (ตารางสถิติไม่ได้นำเสนอ)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	t
(a)	-117.121	-.038	-2.433
1. เพศ (1)	-4.949	.101	-.769
2. ระดับชั้นปีที่ศึกษา	8.024	.053	2.101*
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม	5.233	..089	.835
4. ระดับคะแนนวิชาภาษาไทย	5.720	.083	1.474
5. การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (2)	11.424	.030	1.651
6. ความพร้อมในการอ่าน	.751	-.014	.558
7. การศึกษาของผู้ปกครอง (3)	-1.820	.113	-.245
8. รายได้ของครอบครัว	8.666	.015	1.933
9. รายรับต่อเดือนของนักเรียน	.001	.027	.305
10. ลักษณะการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (4)	4.779	-.040	.558
11. สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	-.503	-.048	-.684
12. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	-.355	-.003	-.808
13. สภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน	-.135	.110	-.055
14. ทักษะคติเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ	1.314	.020	1.893
15. แรงจูงใจในการอ่านหนังสือ	.407	.153	.355
16. เขตการศึกษา (5)	22.218		3.081*
R = .331 R ² = .110 F = 3.083 n = 417			

หมายเหตุ: a = ค่าคงที่ b = สัมประสิทธิ์การถดถอย R = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R² = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 t = สถิติทดสอบแบบที n = ขนาดตัวอย่าง (1) กลุ่มอ้างอิงคือ
นักเรียนชาย (2) กลุ่มอ้างอิงคือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน (3) กลุ่มอ้างอิงคือผู้ปกครองมีการศึกษา
ต่ำกว่าปริญญา (4) กลุ่มอ้างอิงคือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลย (5) กลุ่มอ้างอิงคือ
เขตการศึกษาเขต 2 และ เขต 3

การวิเคราะห์การถดถอยพหุที่นำเสนอในตารางที่ 2 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัว ร่วมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านหนังสือได้เพียงร้อยละ 11 เท่านั้น และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่างๆ ที่อยู่ในโมเดลพบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวเท่านั้น คือ ระดับชั้นปีที่ศึกษาและเขตการศึกษาที่สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง

ต่างจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่พบว่า มีตัวแปรอิสระถึง 9 ตัวที่มีอิทธิพลต่อการแปรผันของพฤติกรรมการอ่าน และเมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านดังสถิติที่นำเสนอในตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปร 5 ตัวแปรที่สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่าน

หนังสือ โดยตัวแปรที่อธิบายการแปรผันได้ดีที่สุดคือ รายได้ของครอบครัว รองลงมาคือ เขตการศึกษา ทัศนคติเกี่ยวกับการอ่าน คะแนนวิชาภาษาไทย และระดับชั้นปีที่ศึกษา ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 5 ตัว

สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการอ่านได้เพียงร้อยละ 9.6 เท่านั้น ซึ่งแสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาอีกเป็นจำนวนมากที่มีอิทธิพลต่อการแปรผันของพฤติกรรมการอ่าน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุขั้นตอนของพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	R ²	R ² _{change}
1. รายได้ของครอบครัว	0.122	2.421	0.044	0.044
2. เขตการศึกษา	0.153	3.129	0.059	0.015
3. ทัศนคติเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ	0.104	2.162	0.074	0.015
4. คะแนนวิชาภาษาไทย	0.116	2.343	0.084	0.010
5. ระดับชั้นปีที่ศึกษา	0.109	2.305	0.096	0.012
F = 8.739*		n = 417		

หมายเหตุ: Beta = สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน n = จำนวนตัวอย่าง R = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R² = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R² change = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลง F = สถิติการทดสอบแบบเอฟ t = สถิติทดสอบแบบที * = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสรุป ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานในการสร้างกรอบแนวคิดการศึกษาคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการอ่านหนังสือของกลุ่มตัวอย่าง โดยผลการวิเคราะห์การแปรผันหลายทางชี้แนะให้เห็นว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีฐานะดีนั้น ผู้ปกครองสามารถให้การสนับสนุนนักเรียนได้ในหลายด้านรวมทั้งการสนับสนุนด้านการอ่าน โดยการซื้อหนังสือ หรือสร้างโอกาสให้นักเรียนได้มีพัฒนาการด้านการอ่าน ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น

นอกจากนี้ พื้นที่ที่มีการจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการศึกษาที่ดี อันได้แก่เขตการศึกษาเขต 1 ซึ่งเป็นเขตการศึกษาในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานครที่มีสภาพแวดล้อมด้านการศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการทางด้านการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนของ

สถานบริการ ได้แก่ ร้านขายหนังสือ ร้านให้เช่าหนังสือ ฯลฯ หรือคุณภาพของการให้บริการและความหลากหลายของบริการ จะส่งผลให้เกิดการกระตุ้นและเกิดแรงจูงใจแก่นักเรียนให้มีพฤติกรรมทางบวกต่อการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านก็ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือมีพัฒนาการของพฤติกรรมไปในทิศทางที่ส่งเสริมการอ่านด้วยเช่นกัน

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คะแนนวิชาภาษาไทยและระดับชั้นปีที่ศึกษาก็พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอ่านในทิศทางที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีคะแนนวิชาภาษาไทยสูงมักเป็นเด็กที่ใฝ่รู้ มีนิสัยรักการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน ในขณะเดียวกันนักเรียนที่เรียนในระดับสูง ซึ่งมักจะได้รับภาระงานจากครู/อาจารย์มากขึ้น รวมทั้งอยู่ในระดับ

การศึกษาที่ต้องเปลี่ยนหรือเลื่อนชั้นไปสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการแข่งขันด้านการเรียนมากกว่าระดับชั้นที่ต่ำกว่า ทำให้มีภาระที่จะต้องอ่านหนังสือมากกว่า

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษานี้พบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างชัดเจนในการปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการที่เหมาะสมในด้านการอ่าน แต่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอื่นไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือในชุมชน ยังไม่มีอิทธิพลอย่างโดดเด่นในการพัฒนาพฤติกรรมการอ่านของเด็กนักเรียน ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านหนังสือ ควรสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านให้เด็กตั้งแต่แรกเกิด มีการรณรงค์เรื่องการอ่านในครอบครัว มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรโดยการส่งเสริมเรื่องการอ่านหนังสือ เช่น จัดทำเป็นคู่มือ “การเลี้ยงดูบุตรด้วยหนังสือ” แจกให้กับผู้ปกครอง

2. สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านหนังสือ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้นักเรียนสามารถเข้าถึงหนังสือได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาห้องสมุด และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและพัฒนาครู ทั้งครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนให้มีทักษะในด้านการส่งเสริมการอ่านหนังสือแก่นักเรียนและสามารถสร้างสรรค์กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรักการอ่านหนังสือได้ และมีการบรรจุมาตรการด้านการส่งเสริมการอ่านในหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้มีการส่งเสริมการอ่านในระบบโรงเรียนอย่างเข้มข้น

3. สร้างสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงหนังสือให้กับเยาวชน เพราะผลการศึกษาพบว่า

แหล่งการเข้าถึงหนังสือในชุมชนมีน้อยมาก โดยแหล่งสำคัญคือ ร้านเช่าหนังสือของเอกชน ดังนั้นจึงควรพัฒนาแหล่งหนังสือภาคเอกชนเหล่านี้โดยมีมาตรการสนับสนุนธุรกิจเหล่านี้จากรัฐ เช่น มาตรการด้านการลดหย่อนภาษีและการสนับสนุนหนังสือที่จะนำมาให้เช่าในร้านให้เป็นหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชน

4. การพัฒนาหนังสือให้มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ผลการศึกษานี้พบว่า วัยรุ่นอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด ดังนั้น จึงควรพัฒนาหนังสือการ์ตูนให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีเทคนิคการเล่าเรื่องที่ดีและมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เช่น เรื่องของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี หรือเนื้อหาที่มีความรู้เจาะลึกในวิชาชีพบางวิชาชีพ เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจในวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้อ่าน รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญและศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาหนังสือให้ตอบสนองความต้องการของประชากรทุกวัยอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การศึกษานี้จำกัดอยู่ที่การศึกษาเชิงปริมาณ แต่การศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือในบางประเด็น เช่น ลักษณะหนังสือที่นักเรียนต้องการอ่าน เนื้อหา รูปแบบ ฯลฯ ต้องการการวิจัยแบบเจาะลึก หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานี้คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แต่พฤติกรรมการอ่านมีความแตกต่างกันตามวัย ดังนั้น ผู้ที่มีความสนใจในพฤติกรรมการอ่านจึงควรศึกษาวิจัยประชากรกลุ่มอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมการอ่านที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม

3. ผลการศึกษานี้ชี้แนะว่า ถึงแม้จะมีการนำตัวแปรหลายตัวมาใช้ในการศึกษา แต่ความสามารถในการอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมมีน้อยมาก ดังนั้น

ในการศึกษาวิจัยต่อไป จึงควรนำตัวแปรทางด้านจิตวิทยา เช่น ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลมาประกอบการศึกษาด้วย นอกจากนี้ ตัวแปรที่ใช้สื่อความหมายถึงพฤติกรรมกรรมการอ่านควรขยายเนื้อหาไปยังประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากจำนวนเวลาที่ใช้ในการอ่านด้วย

บรรณานุกรม

- จิตรลดา ไมตรีจิตต์. (2548). การศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพิณทร์ ชุชม และสุภาพร ลอยด์. (2529). การส่งเสริมในครอบครัวกับนิสัยการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น. *บรรณศาสตร์*, 9, 47-82.
- ดวงพร พวงเพ็ชร์. (2541). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวิล ธาราโกชน. (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ถาวร บุปผางษ์. (2546). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ ทองอ่อน. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ด ดูเคชั่น.

ปราณี รัตนัง. (2541). *ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย*. ปรินญาณิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัฒนา สุจริตวงศ์. (2544). 14 ปี: บ้าน โรงเรียน เพื่อน และจริยธรรม. *Life & family*, 5, 75.

วิธี แจ่มกระทีก. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารด่วนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). *สรุปผลการสำรวจการอ่านหนังสือของคนไทย พ.ศ. 2551*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 252, <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/read51.pdf>

สุวรรณ สันตติประภา. (2532). *พฤติกรรมการอ่านและการเลือกอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กไทยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2552). สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2552, <http://www.manager.co.th>

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.

Hurlock, E. B. (1973). *Adolescent development*. New York: McGraw-Hill.

Munn, Norman L. (1971). *The evolution of the human mind*. Orlando, FL: Houghton Mifflin.

Miss. Marin Prempree received her Bachelor's Degree in Faculty of Social Sciences from Thammasat University. In 2008, was to study Master degree in Faculty of Liberal Arts, Major College Population demography, from Chulalongkorn University. She is currently working as project officer of Coordination Center for AIDS Prevention.